

Funktionsrätt Stockholms läns remissvar över Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse-eller orienteringsförmåga i byggnader (Dnr 3680/2021)

Funktionsrätt Stockholms län är ett intressepolitiskt samarbetsorgan för 46 funktionsrättsföreningar i Stockholms län. Tillsammans representerar vi cirka 70 000 medlemmar. Föreningen är partipolitiskt och religiöst obunden. Vår vision är att Stockholms län blir ett samhälle för alla.

Mänskliga rättigheter utgör alltid grunden för de remissvar som Funktionsrätt Stockholms län lämnar¹. För personer med funktionsnedsättning handlar det om rätten att kunna delta i samhället på lika villkor.

Funktionsrättskonsekvensbeskrivning, FKB

Funktionsrättskonsekvensbeskrivning, FKB, är ett verktyg som möjliggör en helhetsbedömning av vilka effekter ett beslut eller motsvarande har på mänskliga rättigheter. FKB som verktyg hjälper myndigheter att göra rätt från början, motverkar diskriminering och säkerställer att mänskliga rättigheter inte kränks.²

I Boverkets förslag framgår att det inte har gjorts en FKB över huvudet taget. De förslag till ändringar som presenteras är inte analyserade ur ett funktionsrättskonsekvensperspektiv.

Boverkets förslag

Förslaget innebär att införa en ny modell för byggregler. Under årtionden har ett gediget arbete lagts ned på att anpassa mått och standarder efter de behov som personer med olika funktionsnedsättningar har. Dessa standarder är noggrant utprovade och anpassade efter universell utformning.

¹<https://www.regeringen.se/4ae1cb/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf>

² <https://funktionsrattstockholmslan.se/vad-ar-fkb/> 2022-01-10

Universell utformning gör att så många som möjligt får förutsättningar till en fungerande vardag eller en funktionell tillvaro under till exempel en sjukhusvistelse.

Byggaktörernas frihet

Syftet med att slopa större delen av föreskrifter och hänvisningar till standarder ska enligt Boverkets förslag leda till en större innovation och kreativa lösningar i byggandet. Funktionsrätt Stockholms län inser att med denna frihet följer ett ansvar hos byggtreprenörerna som de svårligen kan axla. Nuvarande regler finns för att stötta och vägleda och att göra rätt från början. Genom att ta bort dessa regler och standarder riskerar byggbranschen att bli nischad och utan hänsynstagande till personer med funktionsnedsättningar.

Förslagets konsekvenser

Enligt Funktionsrätt Stockholms län riskerar förslaget få följande konsekvenser om det antages:

- Byggtreprenörer och andra aktörer behöver inte ta hänsyn till tidigare gällande mått och standarder
- Detta leder till försämrade tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar
- Ungefär 20-25% av befolkningen har en funktionsnedsättning, det innebär att upp till en fjärdedel av Sveriges befolkning kommer att påverkas av de nya byggreglerna
- Detta riskerar att begränsa tillgången till tillgängliga bostäder, vårdinrättningar, arbetsplatser, köpcentra och infrastrukturen som helhet
- Sjukhus och andra vårdinrättningar kommer inte längre ha standarder i fråga om mått och universell utformning. Detta innebär att det kan bli svårt att hitta på sjukhus i form av brist på tillgänglig information, brist på tillgängliga toaletter, trappor utan tillgängliga kontrastmarkeringar, informationsdiskar utan anpassning
- I förlängningen kan det innebära att personer med funktionsnedsättningar inte kan nå eller vistas på sjukhus eller andra vårdinrättningar på grund av bortbyggd tillgänglighet
- Vårdpersonal kan få en arbetsplats som bryter mot Arbetsmiljölagen, då det inte går att arbeta utan risk för arbetsskada
- Bostäder anpassade efter funktionsnedsättning kommer att bli bristvara, då det blir billigare att bygga otillgängligt. Detta kan leda till försämrade levnadsstandard och bostadsbrist för denna grupp av samhällsmedborgare. Socioekonomiskt utsatta grupper får det ännu sämre

- Konsekvenserna blir ett segregerat samhälle där en stor grupp människor lämnas utanför

Förslag

Funktionsrätt Stockholms län föreslår en hållbar lösning för det som idag kanske kan kännas svårt att få överblick över standarder och mått.

Genom en samlad lagstiftning möjliggörs en tydlighet och rättssäkerhet som gagnar alla. Fall kan prövas av domstol. Beslut kan överklagas och överträdelser av byggregler kan sanktioneras. En enhetlig nationell bedömning uppnås, vilket stärker rättssäkerheten.

Slutord

Nästa år kommer FN:s övervakningskommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning föra en dialog med Sverige.

Funktionsrätt Stockholms län uppmanar Boverket att ta tillbaka förslaget och gör om gör rätt och tillämpa en FKB!

Stockholm 18 augusti 2023

Sanna Frost / Verksamhetschef